

OSAKASSOPIMUS

PÄÄKAUPUNKISEUDUN KAUPUNKILIIKENNE OY

2025

LIITELUETTELO

Liite 4.3	Konsernirakenne ja sen kehittäminen
Liite 5.1.	Osakasluettelo
Liite 6.2.	Laskelma yhtiön varojen ja velkojen jakautumisesta per 31.12.2024
Liite 6.2.1	Tappion laskentakaava
Liite 6.2.3b)	Kalusto- ja varikkoinvestointisuunnitelma
Liite 7.3	Konserniohje

SISÄLLYS

1.	SOPIMUKSEN OSAPUOLET	2
2.	SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS	2
3.	MÄÄRITELMÄT	3
4.	YHTIÖN TEHTÄVÄT	5
5.	YHTIÖN OMISTUS	7
6.	RAHOITUS.....	8
7.	HALLINTO.....	12
8.	VAROJENJAKO	17
9.	YHTIÖN OSAKKEEN LUOVUTTAMISTA KOSKEVAT RAJOITUKSET	17
10.	OSAKKAIDEN VASTUUT	18
11.	TIEDONSAANTIOIKEUS	18
12.	IMMATERIAALIOIKEUDET	19
13.	SOPIMUSRIKKOMUKSET	19
14.	MUUT EHDOT	20
15.	ERIMIELISYYDET JA SOVELLETTAVA LAKI	21
16.	SOPIMUSKAPPALEET JA ALLEKIRJOITUKSET	21

1. SOPIMUKSEN OSAPUOLET

Tämä osakassopimus ("**Osakassopimus**") on tehty seuraavien osapuolten välillä:

- (1) Helsingin kaupunki
Y-tunnus: 0201256-6
Osoite: PL 1, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
- (2) Vantaan kaupunki
Y-tunnus: 0124610-9
Osoite: Asematie 7, 01300 VANTAA

(1) - (2) jäljempänä yhdessä "**Osakkaat**" ja yksin "**Osakas**"
- (3) Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy, jäljempänä "**Yhtiö**"
Y-tunnus: 3251002-1
Osoite: PL 55250, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

(1) - (3) jäljempänä yhdessä "**Osapuolet**" ja erikseen "**Osapuoli**".

2. SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Yhtiö perustettiin vuonna 2021 harjoittamaan Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen (HKL) toimintaa. HKL:n toiminta metron infra- ja liikennöintisopimuksiin liittyviä toimintoja lukuun ottamatta siirrettiin Yhtiöön 1.2.2022 liiketoimintasiirrolla.

Tällä Osakassopimuksella Osakkaat sopivat Yhtiön ja kaupunkiliikennekonsernin hallinnosta, päätöksenteosta, toiminnan ja konsernirakenteen järjestämisestä ja kehittämisestä, osakkeiden omistuksesta sekä Osakkaiden oikeuksista ja velvollisuuksista suhteessa toisiinsa ja Yhtiön omistukseen.

Helsingin seudun kuntien joukkoliikennehankkeiden toteuttamista varten ja kuntien joukkoliikenteen yhtenäisen ja tehokkaan hallinnon ja operoinnin mahdollistamiseksi Yhtiöön tai sen mahdollisiin tytär- tai osakkuusyhtiöihin voidaan siirtää myös muiden Helsingin seudun kuntien joukkoliikenteeseen liittyviä kokonaisuuksia, ja Yhtiön osakkaaksi voi vastaavasti tulla myös muita Helsingin seudun kuntia.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) jäsenkuntien joukkoliikennedyhteistyötä koskevan erityislain ja kuntien välisen sopimuksen perusteella vastuu liikennepalveluiden suunnittelusta ja järjestämisestä kuuluu HSL:lle, ja Yhtiö tuottaa näitä palveluja raide- ja muun kaupunkiliikenteen osalta HSL:n kanssa tehtävien sopimusten perusteella.

Tämä Osakassopimus korvaa Osapuolten aiemmin 16.11.2022 laatiman Yhtiön toimintaa koskeneen osakassopimuksen ja kaikki aiemman osakassopimuksen oikeudet ja velvollisuudet päättyvät tämän Osakassopimuksen allekirjoitushetkellä. Osakkaat ovat itsenäisesti ja huolellisesti arvioineet tämän Osakassopimuksen heille tuomat oikeudet ja velvollisuudet sekä sopimusjärjestelyyn liittyvät riskit ja mahdollisuudet.

3. MÄÄRITELMÄT

Tässä Osakassopimuksessa seuraavilla termeillä isolla alkukirjaimella kirjoitettuna on alla kuvatut merkitykset, ellei nimenomaisesti muuta käy ilmi sopimustekstistä tai kontekstista:

3.1. Erityisalojen hankintalaki	tarkoittaa vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1398/2016).
3.2. Hankintalaki	tarkoittaa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016).
3.3. Horisontaalinen yhteistyö	tarkoittaa Erityisalojen hankintalain 26 §:ssä sekä erityisalojen hankintoja koskevan direktiivin (2014/25/EU) 28 artiklan 4 kohdassa ja Hankintalain 16 §:ssä sekä hankintadirektiivin (2014/24/EU) 12 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yhteistyötä (tai yhteistyösopimusta), jolla hankintayksiköt toteuttavat yhteistyössä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut.
3.4. HKL	tarkoittaa Helsingin kaupungin liikenneliikelaistosta.
3.5. HSL	tarkoittaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymää
3.6. Järjestelmätason Investointi	tarkoittaa esimerkiksi sellaista pikaraitiotiekalustoon tai -varikoihin liittyvää investointia, jota ei voida kohdistaa yksittäisen Osakkaana olevan kunnan alueelle, ja joka kohdistuu pikaraitiotiekalustoon tai -varikoihin kokonaisuudessaan. Järjestelmätason investoinnit voivat kohdistua kaikkiin kaupunkiliikenteen muotoihin.
3.7. Konserniohje	tarkoittaa tämän Osakassopimuksen Liitteeksi 7.3 otettua Yhtiön ja muiden sellaisten yhtiöiden, joissa Yhtiöllä on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, toimintaa ja päätöksentekoa koskevaa konserniohjetta. Selvyyden vuoksi todetaan, että isolla alkukirjaimella kirjoitettuna Konserniohjeella ei tässä Osakassopimuksessa tarkoiteta Perustajaosakkaan, tai

	muun Osakkaana olevan kaupungin konserniohjetta.
3.8. Konserni	tarkoittaa Yhtiötä ja kaikkia Yhtiön kokonaan tai osittain, suoraan tai välillisesti omistamia yhtiöitä, joissa Yhtiöllä on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta.
3.9. Linjakilometri	tarkoittaa HSL:n laskentaperusteen mukaista linjan vaunun ajamaa aikataulunmukaista yhden kilometrin mittaista ajoa linjan reitillä.
3.10. Osakas / Osakkaat	on määritelty tämän Osakassopimuksen kohdassa 1.
3.11. Osapuoli / Osapuolet	on määritelty tämän Osakassopimuksen kohdassa 1.
3.12. OYL	tarkoittaa osakeyhtiölakia (624/2006, muutokseen).
3.13. Perustajaosakas	tarkoittaa Helsingin kaupunkia.
3.14. Tappio	on määritelty tämän Osakassopimuksen Liitteessä 6.2.1
3.15. Vantaan ratikka	tarkoittaa Vantaalle rakennettavaa pikaraitiotietä, joka yhdistää Hakunilan ja Länsimäen seudun rai- deverkkoon ja luo suoran yhteyden Tikkurilaan, Jumboon ja Aviapolikseen sekä Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Vantaan ratikan on tarkoitus kytkeytyä muuhun joukkoliikennejärjestelmään metron, pääradan ja Kehäradan sekä tulevaisuudessa Helsingin pikaraitiotieverkoston kautta.
3.16. Yhtiö	on määritelty tämän Osakassopimuksen kohdassa 1.

4. YHTIÖN TEHTÄVÄT

4.1. Yhtiön liiketoiminta

Konserni on perustettu siinä tarkoituksessa, että se tuottaa yleisen edun mukaisia, kestävän liikumisen julkisia palveluja, kuten metro-, raitio- ja lauttaliikenteen sekä kaupunkipyöräilyn palveluja ensisijaisesti HSL:n järjestämään joukkoliikenteeseen pääkaupunkiseudulla. Tässä tarkoituksessa Yhtiö ja/tai Konserni rakennuttavat, hoitavat, ylläpitävät, valvovat, vuokraavat ja kehittävät joukkoliikenteen infrastruktuuria ja siihen liittyviä tiloja ja toimintoja sekä tarjoavat näihin liittyviä palveluja. Yhtiöllä on liiketoimintasuunnitelma ja Yhtiön hallituksen tehtävänä on pitää liiketoimintasuunnitelma ajan tasalla. Osakkaat sitoutuvat antamaan tarvittavan panoksensa liiketoimintasuunnitelman päivittämiseen tarvittaessa.

Yhtiö tai Konserni ei harjoita toimintaa, kuten osallistu tarjouskilpailuihin palveluntarjoajana, joka voisi vaarantaa Konserniin kuuluvien yhtiöiden sidosyksikköaseman säilyttämisen ja Horisontaalisen yhteistyön edellytysten täyttämisen. Yhtiö ja Konserni voivat kuitenkin julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden asettamissa rajoissa tuottaa palvelumyyntiä konsernin ulkopuolisille tahoille, esimerkiksi vuokrata hallinnoimiensa asemakiinteistöjen tiloja ulkopuolisille vuokralaisille. Yhtiö ja Konserni voivat myös hankkia palveluita konsernin ulkopuolelta noudattaen julkisia hankintoja koskevia oikeusohjeita. Yhtiö ja Konserniin kuuluvat yhtiöt ovat Erityisalojen hankintalain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuja viranomaishankintayksiköjä / Hankintalain 5 §:ssä tarkoitettuja hankintayksiköjä.

Yhtiö tuottaa ja kehittää toiminta-alueellaan HSL:n tilaamia palveluita niistä tehtyjen sopimusten ja määriteltyjen laatuvaatimusten mukaisesti. Muiden palvelujensa osalta Yhtiö noudattaa yhdenvertaisia periaatteita palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä riippumatta siitä, minkä kunnan alueella tapahtuvaan joukkoliikenteeseen ne kohdistuvat Yhtiö tai Konserni eivät toiminnassaan tavoittele voiton tuottamista Osakkaille.

Yhtiön hallinnon kieli on suomi, mutta Yhtiön tulee tarjota sen palvelut sekä suomen että ruotsin kielellä.

4.2. Konsernin hankintaoikeudellinen asema

Yhtiön ja Konsernin toiminta liittyy Horisontaaliseen yhteistyöhön, jonka osapuolia ovat tämän Osakassopimuksen päivämääränä muun muassa Yhtiö, Konserniin kuuluvat yhtiöt, Osakkaat, HSL ja Länsimetro Oy, ja jota yhteistyön osapuolet julkisina hankintayksiköinä harjoittavat toteuttaakseen niiden vastuulla olevat yleisen edun mukaiset julkiset palvelut. Kaikki Horisontaalisen yhteistyön osapuolet ovat julkisia viranomaishankintayksiköitä, joiden väliseen yhteistyöhön ei Erityisalojen hankintalain 26 §:n ja/tai Hankintalain 16 §:n nojalla sovelleta kyseisiä lakeja. Horisontaalista yhteistyötä toteutetaan yhteistyön osapuolten välillä niiden yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Horisontaalisen yhteistyön osapuolten välillä laaditaan aina erillinen Horisontaalista yhteistyötä koskeva sopimus, jossa määritellään tarkemmin osapuolten oikeudet ja velvollisuudet.

Mikäli Horisontaalista yhteistyötä koskeva lainsäädäntö muuttuu, Yhtiö ja Konserni ovat velvollisia sopeuttamaan toimintansa näihin muutoksiin. Yhtiö ja Osakkaat sitoutuvat toimimaan yhteistyössä siten, etteivät Horisontaalisen yhteistyön edellytykset Yhtiö tai Osakkaiden tekemien päätösten myötä vaarannu.

Konserniin kuuluvia yhtiöitä perustettaessa Yhtiön ja Osakkaiden tarkoituksena on ollut, että nämä yhtiöt toimivat Hankintalain ja Erytisalojen hankintalain tarkoittamalla tavalla Yhtiön sidosyksikkönä.

Yhtiö pyrkii toiminnallaan varmistamaan, että Konserniin kuuluvien yhtiöiden sidosyksikköasemaan liittyvät edellytykset täyttyvät Yhtiön ja Konserniin kuuluvien yhtiöiden toiminnassa niin, että Yhtiön Hankintalain ja Erytisalojen hankintalain edellyttämä määräysvalta, Konserniin kuuluvien yhtiöiden toiminnan kohdentumista koskeva vaatimus ja muut edellytykset turvataan.

4.3. Kaupunkiliikennekonserni

Tulevaisuudessa Yhtiön on tarkoitus toimia raideliikennekonsernin emoyhtiönä ja Yhtiön liike-toiminta-alueet ja omaisuuserät on tarkoitus eriyttää osittain tai kokonaan tarkoituksenmukaisella tavalla erillisiin Konserniin kuuluvien yhtiöihin.

Konsernirakenteen tavoitteena on mahdollistaa omaisuuserien ja näihin liittyvien taloudellisten vastuiden jakautuminen omistajien kesken tarkoituksenmukaisella tavalla. Yhtiön operatiivinen toiminta järjestetään konsernirakenteessakin siten, että eri toimintojen synergiat toteutuvat parhaalla mahdollisella tavalla. Konsernirakenteen kehittämisessä otetaan huomioon myös se mahdollisuus, että siirtymäkauden jälkeen HSL päättää kilpailuttaa raitiotieliikenteen operoinnin.

Yhtiön nykyinen konsernirakenne ja suunnitelma konsernirakenteen kehittämiseksi on kuvattu tämän Osakassopimuksen **liitteessä 4.3**. Liitteessä kuvatusti Yhtiöstä on ensivaiheessa tarkoitus eriyttää omaisuudenhallinta kahteen erilliseen yhtiöön, ja seuraavassa vaiheessa Yhtiön harjoittama liikennöinti- ja kunnossapitotoiminnot on tarkoitus eriyttää omiin yhtiöihinsä.

4.4. Liiketoiminnan laajentaminen

Osakkaiden tarkoituksena on tulevaisuudessa, järjestelyyn liittyvien käytännön mahdollisuuksien ja soveltuvan lainsäädännön puitteissa, edistää HKL:n harjoittaman metroluiketoiminnan siirtämistä Yhtiölle tai Konserniin kuuluvalla yhtiölle.

Osakkaiden tavoitteena on kehittää Konsernista seudullinen joukkoliikennetoimija, jonka harjoitettavaksi voitaisiin siirtää nykyisten tai tulevien osakaskaupunkien joukkoliikenteen harjoittamiseen liittyviä liiketoimintoja, muita kokonaisuuksia, hankkeita ja tehtäviä. Selvyyden vuoksi todetaan, että Yhtiö ei miltään osin korvaa HSL:n roolia seudullisen joukkoliikenteen tilaajaviranomaisena, ja HSL vastaa jatkossakin joukkoliikenteen järjestämisen suunnittelusta.

Yhtiö voi myös tehdä osakaskaupunkien kanssa erillisiä sopimuksia esimerkiksi omaisuuden ylläpitoa tai hallintaa koskien, mikäli tällaisia omaisuuseriä ei siirrettäisi Konsernin omistukseen.

Mikäli Konserniin päätetään siirtää Osakkaalta uusia liiketoimintakokonaisuuksia, omaisuuseriä, hankkeita tai toteutusvastuita, Yhtiö sitoutuu tällöin tarvittaessa yhdessä Osakkaana olevan tai Osakkaaksi myöhemmin liittyvän kaupungin kanssa varmistamaan tällaisen siirron sekä muiden liittymiseen liittyvien järjestelyjen sekä sopimusrakenteiden verotuskohtelun Verohallinnolta haettavalla ennakkoratkaisuhakemuksella. Liiketoimintaa, omaisuuseriä tai muuta vastaavaa kokonaisuutta Yhtiöön siirtävä Osakas tai Osakkaaksi myöhemmin liittyvä kaupunki vastaa tällöin ennakkoratkaisuhakemusten kustannuksista sekä mahdollisista veroseuraamuksista, joita sille, Yhtiölle tai Konsernille järjestelystä aiheutuu.

4.5. Merkittävät muutokset Konsernin toiminnassa

Jos joukkoliikenteen lainsäädännössä, toteuttamisrakenteissa, HSL:n asemassa, tai muussa vastaavassa asiassa tapahtuu merkittäviä Konsernin toimintaan vaikuttavia muutoksia, Osakkaat sitoutuvat neuvottelemaan tarvittavista muutoksista Konsernin liiketoimintaan.

5. YHTIÖN OMISTUS

5.1. Yhtiön omistus

Yhtiön osakkeet jakautuvat A-, B-, CP-, CK- DH-, E- ja F- sarjojen osakkeisiin, jotka eroavat toisistaan Yhtiön kulloinkin voimassa olevassa yhtiöjärjestyksessä ja tässä Osakassopimuksessa tarkemmin kuvatulla tavalla. Eri osakesarjojen tarkoituksena on järjestää Konsernin toimintokohtainen rahoitus kohdassa 0 kuvatulla tavalla.

Kaikilla osakkeilla on yksi ääni yhtiökokouksessa.

Yhtiön omistusosuudet per [REDACTED].2025 on kuvattu **liitteessä 5.1**.

Yhtiö ei anna erillisiä osakekirjoja, vaan omistukset todetaan Yhtiön ylläpitämän osakasluettelon avulla.

5.2. Yhtiön oma pääoma

Yhtiön osakepääoma koostuu Perustajaosakkaan perustamisen yhteydessä sijoittamasta 100 000 eurosta ja Yhtiölle HKL:n liiketoimintojen, mahdollisten muiden liiketoimintojen siirtojen ja muiden sijoitusten yhteydessä osakepääomaan kirjatusta varoista.

Kullakin osakesarjalla on Yhtiössä oma OYL 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettu sijoitetun vapaan pääoman rahasto (SVOP-rahasto).

A-, B-, CP-, CK- DH-, E- ja F- sarjojen osakkeiden merkintähinta on 100,00 euroa per osake, joka osakeanneissa kirjataan joko kokonaisuudessaan kullekin osakesarjalle kuuluvaan SVOP-rahastoon tai osittain osakepääomaan ja osittain kullekin osakesarjalle kuuluvaan SVOP-rahastoon.

A-, B-, CP-, CK- DH-, E- ja F- sarjoille allokoituvat varat Yhtiön SVOP-rahastossa voidaan jakaa yhtiöjärjestyksen mukaisesti ainoastaan näiden osakesarjojen osakkeille.

Yhtiön osakepääomaa alennettaessa tai osakepääomaa muuten jaettaessa Osakkaille varat jaetaan soveltuvin osin SVOP-rahaston jakoperusteiden mukaan siten, että varoja osakepääomaan sijoittaneelle Osakkaalle pyritään jakamaan tämän osakepääomaan sijoittama määrä.

Yhtiön mahdolliset oman pääoman voittovarot ja mahdolliset muut kuin A-, B-, CP-, CK- DH-, E- ja F- sarjoille allokoituvat SVOP-rahaston varat kuuluvat kaikkien osakesarjojen osakkeille näiden omistuksen suhteessa.

Tässä kohdassa kuvattuja periaatteita sovelletaan myös mahdollisiin tuleviin osakesarjoihin.

5.3. Uudet osakkaat

Osapuolten tavoitteena on, että pidemmällä aikavälillä Yhtiön Osakkaaksi tulisi muitakin kaupunkeja, mikäli se on seudullisen joukkoliikenteen tuottamisen ja kehittämisen näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Mikäli kunta tai siihen verrattavissa oleva yhteisö, kuten kuntayhtymä, joka on samalla hankintalainsäädännössä tarkoitettu hankintayksikkö, haluaa liittyä Yhtiöön, Osakkaat päättävät asiasta yhtiökokouksessa. Yhtiön osakkaiksi otetaan lähtökohtaisesti vain HSL:n toimialueen kuntia tai muita julkisyhteisöjä. Uusien yhteisöjen hyväksyminen Yhtiön osakkaiksi edellyttää, ettei se vaaranna kohdassa **Error! Reference source not found.** tarkoitetun Horisontaalisen yhteistyön edellytyksiä.

Uuden osakkaan hyväksyminen Yhtiöön edellyttää Osakkaiden yksimielistä päätöstä yhtiökokouksessa, sekä uuden osakkaan sitoutumista Yhtiön osakassopimukseen. Uudelle Osakkaalle voidaan luoda uusi osakesarja tässä Osakassopimuksessa kuvatun rahoitusvastuun periaatteen laajentamiseksi uudelle Osakkaalle. Osakkaat sitoutuvat neuvottelemaan uuden osakkaan mukaantulon ehdoista ja mahdollisista muutoksista tähän Osakassopimukseen.

6. RAHOITUS

6.1. Operatiivisen toiminnan rahoitus ja takausvastuu

Konsernin toimintaa rahoitetaan ensisijaisesti tulorahoituksella. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa omistajilleen, vaan Yhtiön jakokelpoinen oma pääoma käytetään ensisijaisesti Konsernin toiminnan rahoittamiseen, tukemiseen ja kehittämiseen.

Toiminnan pääperiaatteena on, että Yhtiö tekee myös koko Konsernin liiketoimintaa koskevat sopimukset kolmansien osapuolten kanssa. Konsernin tuottamien palveluiden hinnoittelun lähtökohtana on omakustannusperiaate. Konsernin sisäisissä palvelusopimuksissa on kuitenkin huomioitava verolainsäädännön asettamat reunaehdot palveluiden hinnoittelulle.

Konserni vastaa lähtökohtaisesti itse vieraan pääoman ehtoista rahoituksesta ja siihen liittyvistä sopimuksista. Yhtiö voi toimia takaajana ja antaa vakuuksia tytäryhtiöiden lainoista. Mikäli takauksen antaminen Konserniin kuuluvan yhtiön puolesta tai vakuuden antaminen Konserniin kuuluvan yhtiön puolesta johtaa Yhtiön A-, B-, E-, F-, CK- tai DH-osakesarjalle kohdistettavaan takaus- tai vakuustappioon, sitoutuu kyseisen osakesarjan rahoitusvelvollinen Osakas tai rahoitusvelvolliset Osakkaat tekemään takaus- tai vakuustappion kattamiseksi oman pääoman ehdoisen sijoituksen Yhtiöön rahoitusvelvollisuutta koskevan 6.2 kohdan (alakohdat 6.2.1 ja 6.2.2 huomioiden) periaatteiden mukaisesti, ellei Osakkaiden kesken yksimielisesti ja tapauskohtaisesti toisin sovita. CP-osakesarjaan liittyvästä takausvastuusta määrätään tarkemmin kohdassa 6.2.3.

6.2. Rahoitusvelvollisuus

Osakkaiden rahoitusvastuun toteuttamiseksi Konsernin varat ja velat on laskennallisesti jaettu alla kuvatun rahoitusvastuun mukaisesti osakesarjoille A, B, CP, CK, DH, E, F. Lisäksi Yhtiöllä voi olla Konsernin yhteisiä varoja ja velkoja, jotka eivät kuulu millekään yksittäiselle osakesarjalle. Osakesarjajako on toteutettu ensisijaisesti määrittämään Osakkaiden vastuuta Konsernin investointien rahoituksesta ja liiketoiminnan viimesijaisesta rahoitusvastuusta. Osakesarjajako ei ole yhtiökohtainen, vaan varat ja velat jaetaan osakesarjoille riippumatta siitä, mikä konserniin kuuluva yhtiö ne omistaa.

Konsernin tulot ja menot jaetaan laskennallisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti osakesarjoille riippumatta siitä, missä konserniyhtiössä ne realisoituvat. Osakesarjoista pidetään yllä osakesarjakohtaista tuloslaskelmaa ja tasetta ja tarvittaessa tulosityksikkökohtaista tuloslaskelmaa

ja tasetta kunkin osakesarjan kohdassa 6.2.1 määritellyn Tappion määrittämistä varten. Konsernin yhteisten varojen ja velkojen, joita ei voida jakaa millekään osakesarjalle, tulot ja menot jaetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti näille varoille ja veloille, ja näistä konsernin yhteisistä varoista ja veloista pidetään omaa tuloslaskelmaa ja tasetta.

Osakkaiden rahoitusvastuu tämän Sopimuksen mukaisesti toteutetaan lähtökohtaisesti osakesarjoittain siten, että kukin osakesarja vastaa Konsernin toiminnan rahoittamisesta seuraavasti:

- A: kuljettaja- ja valvomopalvelut;
- B: kunnossapitopalvelut;
- CP: pikaraitiovaunun kalustot ja niitä palvelevat varikot sekä näiden sijaan tulevat varikot ja kalusto. CP-sarjaan kuuluu pikaraitiovaunujen kalusto ja niitä palvelevat varikot, elleivät Osakkaat nimenomaisesti muuta sovi;
- CK: Helsingin kantakaupungin raitiovaunun kalustot ja niitä palvelevat varikot sekä näiden sijaan tulevat varikot ja kalusto elleivät Osakkaat nimenomaisesti muuta sovi;
- DH: Helsingin raitiotierata- ja muun liikenneinfraomaisuuden (pl. metro-omaisuus) ylläpito, kehittäminen ja vuokraus sekä sosiaalityöt ja asuinkiinteistöt;
- E: metro-omaisuuden ylläpito, kehittäminen ja vuokraus;
- F: lauttaliikenne.

Yhtiön varojen ja velkojen jakautuminen edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti per 31.12.2024 on kuvattu **liitteessä 6.2**. Yhtiön tulevat varat ja velat jaetaan tässä kohdassa 6 kuvattujen periaatteiden mukaisesti.

Mikäli Yhtiöön tulisi myöhemmin muita osakesarjoja ja / tai toimintoja, sitoutuvat Osakkaat sopimaan näiden osakesarjojen ja / tai toimintojen rahoitusvelvollisuudesta erikseen.

Osakkaat sitoutuvat neuvottelemaan tämän Osakassopimuksen ehdoista, mikäli oman pääoman ehtoiseen rahoitusosuuteen on tarvetta tehdä jonkun Osakkaan osalta muutoksia.

6.2.1. Juoksevan toiminnan rahoitus

Konserni rahoittavaa juoksevan toimintansa ensisijaisesti tulorahoituksella ja vieraan pääoman ehtoisella rahoituksella. Kohdan 6.2 mukainen Osakkaiden rahoitusvelvollisuus on viimesijainen keino rahoittaa Konsernin toimintaa. Yhtiön tulee tekemissään sopimuksissa ja hinnoittelussaan pyrkiä siihen, ettei Yhtiön toiminnan kannattavuus vaarannu, eikä tappiota synny, ja esimerkiksi Konsernin sisäisten palveluveloitusten sekä sisäisen rahoituksen kustannuksen kautta ohjata myös Konsernin toimintaa siten, ettei siinä aiheutuisi tappiota. Konserni ovat velvollisia suunnittelemaan toimintaansa pitkäjänteisesti ja huolehtimaan varainhoidostaan huolellisesti.

Mikäli yksittäisen Konserniin kuuluvan yhtiön kohdan 6.2 mukainen rahoitusvelvollisuus on useammalla kuin yhdellä Osakkaalla, tällainen yhtiö ei anna tai vastaanota konserniavustusta, ellei Osakkaiden kesken erikseen toisin sovita.

Osakkaat sitoutuvat kuitenkin siihen, että mikäli Konsernin juoksevan toiminnan seurauksena syntyisi **Liitteessä 6.2.1** tarkoitettu Tappio johonkin osakesarjakohtaisen toiminnan osa-alueeseen liittyen, tulevat Osakkaat tekemään Tappion kattamiseksi oman pääoman ehtoisen sijoit-

tuksen Yhtiöön, ellei Osakkaiden kesken yksimielisesti ja tapauskohtaisesti toisin sovita. Tappion määrä lasketaan **Liitteessä 6.2.1** kuvatulla laskentakaavalla, joka perustuu tilintarkastettuun konsernitilinpäätökseen.

Tappio katetaan osakesarjakohtaisesti siten, että Tappio kohdistetaan tietylle osakesarjalle sen mukaan, missä Konsernin toiminnassa Tappio on syntynyt. Osakkaat vastaavat Tappion kattamiseksi tehtävästä oman pääoman ehtoisesta sijoituksesta kyseisen osakesarjan omistusosuuksien suhteessa. Konsernin Tappio, jota ei voida kohdistaa tietylle osakesarjalle, kohdistetaan kaikille Yhtiön osakkeille omistusosuuksien suhteessa.

Tappio katetaan siten, että Osakkaat, jotka omistavat osakesarjaa, jolle Tappio on kohdistettu, merkitsevät osakkeita kyseisestä osakesarjasta tämän osakesarjan omistusosuuksiensa mukaisessa suhteessa Yhtiön päättämässä maksullisessa suunnatussa osakeannissa. Yhtiö voi päättää tehdä suunnattua osakeantia vastaavan sijoituksen tytäryhtiöön, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi.

Yhtiön hallitus ilmoittaa Osakkaille mahdollisesti tarvittavan pääomituksen määrän ja osakesarjalle kohdistetun Tappion määrän tilikauden päättymisen jälkeen samassa yhteydessä, kun se kutsuu Yhtiön yhtiökokouksen vahvistamaan Yhtiön tilinpäätöksen. Mikäli tilinpäätöksen sisältö tai osakesarjalle kohdistetun Tappion määrä ei muutu Yhtiön tilinpäätöksen vahvistamisen seurauksena, voi sama yhtiökokous päättää suunnatusta maksullisesta osakeannista Tappion kattamisen toteuttamiseksi tämän kohdan mukaisesti.

Osakas sitoutuu merkitsemään ja maksamaan Tappion kattamiseksi Osakkaalle suunnatut uudet osakkeet neljän (4) kuukauden kuluessa yhtiökokouksen osakeantipäätöksestä.

Selvyyden vuoksi todetaan, että osakesarjakohtaisesti tehty pääomasijoitus voidaan palauttaa yhtiöjärjestyksen mukaisesti ainoastaan sijoituksen tehneelle Osakkaalle.

6.2.2. Investointien rahoitus

Konsernin mahdolliset investoinnit rahoitetaan ensisijaisesti lainarahoituksella ja toissijaisesti Osakkaiden Yhtiön kautta tekemillä pääomasijoituksilla. Investointeja koskevat päätökset tehdään tämän Osakassopimuksen kohdassa 7 määriteltyjen periaatteiden mukaan.

Lainarahoitus pyritään järjestämään rahoituslaitoksista normaalein ehdoin. Pääsääntönä on, että Yhtiö lainaa ulkopuolisilta koko Konsernin tarvitsemat lainat ja myöntää edelleen lainoja Konsernin muille yhtiöille omakustannusperiaatteella huomioden kuitenkin mm. verolainsäädännön aiheuttamat reunaehdot. Osakkaat voivat Yhtiön esityksestä myös myöntää lainarahoitusta tai antaa omavelkaisia takauksia erillisten päätösten mukaisesti.

Investoinnit rahoitetaan osakesarjakohtaisesti siten, että investoinnin rahoitus kohdistetaan tietylle osakesarjalle sen mukaan, missä Konsernin toiminnassa investoinnin rahoitusta edellytetään. Jos investointi rahoitetaan lainarahoituksen sijaan oman pääoman ehtoisesti, Osakkaat vastaavat investoinnin rahoittamiseksi tehtävästä oman pääoman ehtoisesta sijoituksesta kyseisen osakesarjan omistusosuuksien suhteessa.

Investointien oman pääoman ehtoinen rahoitus toteutetaan siten, että Osakkaat, jotka omistavat osakesarjaa, jolle investointi on allokoitu, merkitsevät osakkeita kyseisestä osakesarjasta tämän osakesarjan omistusosuuksiensa mukaisessa suhteessa Yhtiön päättämässä maksullisessa suunnatussa osakeannissa. Yhtiö voi päättää tehdä suunnattua osakeantia vastaavan sijoituksen tytäryhtiöön, mikäli investoinnin rahoitus kohdistetaan tytäryhtiölle.

Yhtiön yhtiökokous voi valtuuttaa Yhtiön hallituksen tekemään päätöksen suunnatusta maksullisesta osakeannista investointien rahoittamisen toteuttamiseksi. Yhtiön hallitus voi myös kutsua yhtiökokouksen koolle osakeantipäätöksen tekemiseksi. Osakkeiden merkinnästä ja merkintähinnan maksamisesta määrätään investointikohtaisesti osakeantipäätöksessä.

Selvyyden vuoksi todetaan, että osakesarjakohtaisesti tehty pääomasijoitus voidaan palauttaa yhtiöjärjestyksen mukaisesti ainoastaan sijoituksen tehneelle Osakkaalle.

6.2.3. CP-osakesarjan rahoitus

Edellä kohdissa 6.2.1 ja 6.2.2 todetusta poiketen CP-osakesarjalle allokoitu rahoitusvelvollisuus jakautuu seuraavasti:

a) Tappiot

CP-sarjan osakkeita omistavat kaupungit kattavat CP-osakesarjalle kohdistetun Tappion Linjakilometrien suhteessa. Tästä pääsäännöstä poiketen CP-osakesarjaan allokoitujen varikkojen CP-osakesarjaan kohdistettu Tappio katetaan varikkojen investointien rahoitusvastuun jakautumisen mukaisesti niin kuin Osakas on niistä päättänyt tai tulee päättämään kohdan 7.1 mukaisesti. Tätä varten varikoista pidetään yllä varikko-kohtaista tuloslaskelmaa ja tasetta. CP-osakesarjan Tappion määrä lasketaan liitteessä 6.2.1 kuvatulla laskentakaavalla, joka perustuu tilintarkastettuun konsernitilinpäätökseen. Osakassopimuksen allekirjoittamishetkellä tämä tarkoittaa seuraavia tiedossa olevia varikkoja / varikkohankkeita:

- Koskelan varikko Helsingissä
- Vaaralan varikko Vantaalla
- Ruskeasuon varikko Helsingissä

b) Investoinnit

Ensisijaisesti kalusto- ja varikkoinvestoinnit toteutetaan Konserniin lainarahoituksella **liitteessä 6.2.3b)** esitetyn suunnitelman mukaisesti. CP-sarjan osakkeita omistavat Osakkaat takaavat sovitusti lainarahoituksen. Takausvastuu sovitaan hanke kerrallaan ja se vähenee sitä mukaa kun velkaa maksetaan pois.

Osakassopimuksen allekirjoittamishetkellä tämä tarkoittaa seuraavia tiedossa olevia varikkohankkeita:

- Koskelan varikko Helsingissä
- Vaaralan varikko Vantaalla
- Ruskeasuon varikko Helsingissä

Mikäli muuta ei ole sovittu, investointien rahoitusvastuun jakautumiseen sovelletaan seuraavaa:

CP-osakesarjan kesken kaluston ja varikkojen investointien rahoitusvastuu määräytyy sen perusteella, minkä Osakkaan alueella harjoitettavaan liikennöintiin investointi kohdistuu.

Osakkaana oleva kaupunki rahoittaa ja takaa alueellensa harjoitettavaan liikennöintiin kohdistuvat investointikustannukset edellä kohdassa 6 kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Hankkeiden rahoituksesta voidaan sopia tarkemmin Yhtiön ja Osakkaana olevan kaupungin välille tehtävässä erillisessä sopimuksessa.

Järjestelmätason investoinneista, jotka kohdistuvat CP-sarjaan, Osakkaat vastaavat CP-osakesarjalle allokoitun kaluston Linjakilometrien suhteessa.

c) Rahoitusvastuun toteuttaminen

Investointien rahoitusvastuuta määritettäessä CP-osakesarjalle allokoitun kaluston Linjakilometrien suhde lasketaan viimeisimmässä vahvistetussa suunnitelmassa esitetyn arvion mukaisena. Investointihankkeissa viimeisin vahvistettu suunnitelma tyypillisesti tarkoittaa hankesuunnitelmaa. Osakkaat voivat kuitenkin myös sopia toisin, ja tavoitteena onkin soveltaa CP-sarjan investointien rahoitusvastuussa mallia, joka mahdollisimman hyvin toteuttaa ns. hyötyjä maksaa -periaatetta.

Tappion rahoitusvastuuta määritettäessä Linjakilometrien suhde lasketaan sen vuoden toteutuneiden Linjakilometrien mukaisesti, jolloin Tappio on realisoitunut.

Mikäli Tappion tai investointien rahoitus edellyttäisi oman pääoman ehtoista sijoitusta, CP-sarjan osakkeita omistavat Osakkaat merkitsevät Osakkaan rahoitusvastuuta vastaavan määrän Yhtiön CP-sarjan osakkeita suunnatussa maksullisessa osakeannissa. Yhtiö voi päättää tehdä suunnattua osakeantia vastaavan sijoituksen tytäryhtiöön, mikäli investoinnin rahoitus kohdistetaan tytäryhtiölle.

Juoksevan toiminnan ja investointien rahoitukseen sovelletaan muilta osin kohtien 6.2.1 ja 6.2.2 määräyksiä.

7. HALLINTO

7.1. Osakkaiden nimenomaista suostumusta edellyttävät päätökset

Sen lisäksi, mitä jäljempänä tässä kohdassa 7 on todettu Osakkaan suostumuksesta erilaisissa päätöksentekotilanteissa, tulee Yhtiön tai mahdollisen Konserniyhtiön yhtiökokouksen tai hallituksen ennen lopullista sitovaa päätöksentekoa hakea Osakkaana olevan kaupungin etukäteinen suostumus aina, kun kyse on sellaisista Yhtiön tai Konserniyhtiön investoinneista, joiden takausvastuu tai rahoitusvelvollisuus on kohdan 6.2 mukaisesti kyseisellä Osakkaalla, esimerkiksi hyväksyttävällä ko. investointia koskeva hankesuunnitelma.

7.2. Yhtiökokous

Yhtiön yhtiökokous tekee päätökset yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain mukaisesti.

Lisäksi seuraavista asioista on päätettävä aina yhtiökokouksessa ja päätös on tehtävä yksimielisesti:

- 1) yhtiöjärjestyksen muuttaminen;
- 2) Konserniohjeen hyväksyminen ja muuttaminen;
- 3) Yhtiön toiminta-ajatuksen, liiketoimintasuunnitelman tai toiminnan olennainen muuttaminen;
- 4) Yhtiön olennaisen liiketoiminnan myyminen tai lopettaminen;

- 5) omistuspohjan laajentaminen, OYL 9 luvun mukaiset osakeannit ja OYL 10 luvun mukaisten erityisten oikeuksien antaminen ja Yhtiön hallituksen valtuuttaminen tekemään vastaavat päätökset;
- 6) Yhtiön CP-sarjan osakkeisiin kohdistuvat pikaraitoteiden toiminnan kannalta erittäin merkittävät Järjestelmätason investointien investointiperiaatteet ja investointiraamit;
- 7) sellaisten merkittävien sopimusten solmiminen tai sijoitusten tekeminen, jotka eivät kuulu Konsernin tavanomaiseen liiketoimintaan, ja joiden osalta Vantaan kaupungilla on rahoitus, takaus- tai tappion kattamisvelvollisuus tämän osakassopimuksen mukaisesti;
- 8) Yhtiön omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen OYL 15 luvun mukaisesti ja Yhtiön hallituksen valtuuttaminen tekemään vastaavat päätökset;
- 9) Konserniin kuuluvan yhtiön osakkeiden luovutus Yhtiön ulkopuoliselle taholle;
- 10) Yhtiön sulautuminen tai jakautuminen; ja
- 11) Yhtiön asettaminen selvitystilaan, hakeminen konkurssiin tai saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

7.3. Konserniohjaus ja Osakkaiden kokous

Yhtiö noudattaa Helsingin kaupungin konserniohjetta ottaen huomioon pakottavat osakeyhtiölain säännökset mm. osakkeenomistajien yhdenvertaiseen kohteluun liittyen.

Konsernin toiminnan ja päätöksenteon ohjaamista varten on laadittu Konserniohje, joka on tämän Osakassopimuksen **liitteenä 7.3**. Konserniohje tulee yhtiötä sitovaksi tällä Osakassopimuksella. Konserniohjetta voidaan muuttaa vain Yhtiökokouksen päätöksellä kohdan 7.2 mukaisesti.

Yhtiö pyrkii ottamaan toiminnassaan huomioon Osakkaiden kaupunkistrategiassaan Yhtiötä ja sen toimintaa koskevat osat sekä Yhtiölle talousarvioissa tai muuten mahdollisesti asetetut tavoitteet, Osakkaiden yksittäistapauksessa määrittelemän kaupunkikonsernin kokonaisedun sekä yleisen edun.

Osakkaat järjestävät vähintään kaksi (2) kertaa vuodessa osakkaiden kokouksen, jonka tarkoituksena on antaa Konsernille omistajaohjaukseen liittyviä ohjeita ja suosituksia.

Yhtiön hallitus toimii Osakkaiden kokouksen koollekutsujana ja tekee esityksen kokouksen asialistaksi. Osakkailla on oikeus esittää asioita käsiteltäväksi osakkaiden kokouksessa.

Osakkaiden kokouksella on oikeus tehdä ehdotuksia ja aloitteita Yhtiön hallitukselle. Jos päätösvalta asiassa kuuluu yhtiökokoukselle, hallitus saattaa osakaskokouksen esitykset yhtiökokouksen päätettäväksi.

Osakkaiden kokouksen tarkoituksena on käsitellä ja valmistella Osakkaiden yhteinen näkemys yhtiön toiminnan kannalta merkittävistä asioista ennen asian siirtämistä päätöksenteossa eteenpäin Yhtiön hallituksessa tai yhtiökokouksessa. Osakkaiden kokous voi tässä ominaisuudessaan käsitellä esimerkiksi seuraavia asioita:

- yhtiöjärjestyksen ja tämän Osakassopimuksen muutokset (ml. uuden osakkaan liittyminen);
- Konserniohjeen muuttaminen;

- yhtiökokouksen päätöstä ja/tai yksimielistä päätöstä edellyttävät asiat;
- Yhtiön strategia, vuosisuunnitelmat (ml. investointisuunnitelmat kaupunkien vastuulla olevien sekä järjestelmätason investointien osalta) sekä talous- ja muut tilannekatsaukset;
- palveluista perittäviä hintoja ja hinnoittelumalleja koskevat olennaiset asiat;
- muutokset Yhtiön palveluissa;
- pysyvät ja olennaiset muutokset yhtiön omistamien varikkojen käytön jakautumisessa Osakkaiden kesken viimesijaisen tappion kattamisvastuun toteutumisen kannalta;
- hintojen muodostumisen perusteena olevaa kustannusrakennetta, kustannusten jakoa ja kustannusten kehittymistä koskevat olennaiset asiat; sekä
- muut yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat, jotka edellyttävät Osakkaiden yhteistä valmistelua ja linjauksia sekä Osakkaiden kulloinkin käsiteltäväksi nostamat asiat.

Mahdollisessa ristiriitatilanteessa Osakkaiden tai Osakkaiden kokouksen antamat nimenomaiset ohjeet ovat soveltamisjärjestyksessä ensisijaisia, Helsingin kaupungin konserniohje toissijainen ja Konserniohje viimesijainen.

Konserniohjeen, Osakkaiden kokouksen antamien ohjeiden tai suositusten tai muun konserniohjauksen vastaista toimintaa tai noudattamatta jättämistä ei pidetä minkään Osapuolen osalta tämän Osakassopimuksen rikkomisena, mikäli Konsernin etu, osakkeenomistajien yhdenvertaisuus, velkojien suojaaminen tai OYL:n pakottava säännös edellyttää tällaista toimintaa tai noudattamatta jättämistä.

7.4. Hallitus

Yhtiökokous valitsee Yhtiön hallituksen jäsenet seuraavasti:

- 1) Hallitukseen valitaan vähintään kuusi (6) ja enintään kahdeksan (8) varsinaista jäsentä.
- 2) Mikäli Osakkaita on enintään kaksi (2), on Perustajaosakkaalla oikeus nimittää Yhtiön hallitukseen kolme (3) jäsentä ja toisella Osakkaalla yksi (1).
- 3) Mikäli Osakkaita on kolme (3) tai enemmän, on
 - a. Perustajaosakkaalla oikeus nimittää Yhtiön hallitukseen kolme (3) jäsentä,
 - b. muilla Osakkailla, jotka omistavat Yhtiön osakekannasta 40 % tai enemmän, kullakin oikeus nimittää Yhtiön hallitukseen kaksi (2) jäsentä; ja
 - c. muilla Osakkailla, jotka omistavat Yhtiön osakekannasta vähemmän kuin 40 %, kullakin oikeus nimittää Yhtiön hallitukseen yksi (1) jäsen.

Mikäli tämä johtaisi hallituksen jäsenten enimmäismäärän ylittymiseen (ottaen huomioon kohdassa 4) mainitut asiantuntijajäsenet), on kaikilla alle 40 % Yhtiön osakkeista omistavilla Osakkailla oikeus yhdessä nimittää Yhtiön hallitukseen vähintään yksi (1) ja enintään hallituksen jäsenten enimmäismäärän täyttävä määrä jäseniä siten, että Hankintalain 15 §:n mukainen määräysvaltaedellytys täyttyy. Mikäli yhdessä nimettävistä jäsenistä ei päästä yksimielisyyteen, nimittävät alle 40 % omistavat Osakkaat hallituksen jäseniä yhden (1) ku-

kin osakeomistuksen määrän järjestyksessä, kunnes hallituksen jäsenmäärä on täynnä (ottaen huomioon kohdassa 4) mainitut asiantuntijajäsenet). Tällä tavoin valitut jäsenet edustavat kaikkia niitä Osakkaita, joilla ei ole omaa edustusta Yhtiön hallituksessa.

- 4) Lisäksi kaikki Osakkaat nimittävät yhteistyössä hallitukseen kaksi (2) Osakkaiden organisaatioiden ulkopuolista jäsentä. Mikäli yksimielisyyteen ei päästä, Perustajaosakas nimittää molemmat ulkopuoliset jäsenet.
- 5) Yhtiön hallituksen puheenjohtajaksi valitaan Perustajaosakkaan tehtävään esittämä hallituksen jäsen.

Hallituksen jäsenten kokouspalkkiot vahvistetaan yhtiökokouksessa Helsingin kaupungin esityksen mukaisesti ja noudattaen lähtökohtaisesti kaupungin tytäryhtiöille vahvistettuja palkkioperusteita, ellei Osakkaiden kesken erikseen muuta sovita.

Hallitus noudattaa päätöksenteossaan Helsingin kaupungin konserniohjetta ja soveltuvin osin Konserniohjetta ottaen kuitenkin huomioon OYL:n ja tämän Osakassopimuksen hallituksen toiminnalle ja päätöksenteolle asettamat edellytykset ja rajoitukset. Tämän Osakassopimuksen kappaleen 7.1 mukaisesti hallituksen tulee tietyissä asioissa pyytää yhden tai useamman Osakkaan etukäteistä suostumusta ennen kuin hallitus voi tehdä asiaa koskevan päätöksen.

Hallituksen päätökset tehdään enemmistöperiaatteella.

Seuraavat päätökset edellyttävät kuitenkin hallituksen yksimielistä päätöstä:

- 1) konsernistrategian vahvistaminen ja muuttaminen;
- 2) liiketoimintasuunnitelman muutoksen esittäminen yhtiökokoukselle;
- 3) Yhtiön huomattavat sopimukset ja investoinnit, jotka eivät kuitenkaan edellytä Osakkaan tai Osakkaiden hyväksyntää;
- 4) Konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden huomattavat sopimukset, investoinnit ja laina-, leasing-, vakuus- ja muut rahoitusjärjestelyt, jotka tämän Osakassopimuksen ja/tai Konserniohjeen mukaan edellyttävät Yhtiön suostumusta;
- 5) merkittävät sopimukset Osakkaiden ja näiden lähipiiriin kuuluvien tahojen (poislukien Konserniin kuuluvat yhtiöt) kanssa;
- 6) merkittävät kustannustehokkuuteen ja laatuun liittyvät kysymykset;
- 7) merkittävät omaa tuotantoa ja ostopalveluita koskevat kysymykset sekä kumppanuuksia koskevat päätökset; ja
- 8) toimitusjohtajan valinta ja erottaminen.

Mikäli yhtiön hallitus ei kahdessa peräkkäisessä kokouksessa pääse yksimielisyyteen edellä kuvatuista yksimielisyyttä edellyttävistä päätöksistä, on hallituksen kutsuttava Osakkaiden kokous koolle, joka voi antaa hallitukselle ohjeen päätöksen tekemiseksi. Mikäli hallitus ei tämän jälkeen seuraavassa kokouksessa pääse yksimielisyyteen, on hallituksen kutsuttava yhtiökokous koolle päättämään asiasta. Selvyyden vuoksi todetaan, että mikäli asia ei edellytä yksimielistä päätöstä yhtiökokouksessa, yhtiökokous tekee päätöksen yksinkertaisella enemmistöllä.

Hallitus voi tehdä päätöksiä myös kokoontumatta etäyhteyden välityksellä, puhelimitse tai sähköpostilla, mikäli kaikilla hallituksen jäsenillä on aito mahdollisuus osallistua päätöksentekoon.

7.5. Toimitusjohtaja

Yhtiön toimitusjohtaja toimii tehtävässään erillisen toimitusjohtajasopimuksen mukaisesti, mikä sisältää tarkempia määräyksiä hallituksen ja toimitusjohtajan välisestä työnjaosta ja toimitusjohtajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Toimitusjohtajuuden päättymiseen liittyvistä ehdoista sovitetaan toimitusjohtajasopimuksessa.

Toimitusjohtajan on annettava hallitukselle ja hallituksen yksittäisille jäsenille omasta aloitteestaan tieto kaikista Yhtiön ja sen toiminnan kannalta tärkeistä seikoista.

7.6. Tytäryhtiöiden hallitukset

Yhtiön kokonaan omistamien tytäryhtiöiden, hallitukset valitaan Yhtiön toimesta ko. tytäryhtiön yhtiökokouksissa tai osakkeenomistajan päätöksellä.

Tytäryhtiöiden hallituksiin valitaan ensisijaisesti Konsernin toimivaan johtoon kuuluvia henkilöitä tai Osakkaiden palveluksessa olevia viranhaltijoita seuraavasti:

- 1) Kunkin tytäryhtiön hallitukseen valitaan vähintään kolme (3) ja enintään viisi (5) varsinaista jäsentä.
- 2) Kullakin kyseisen tytäryhtiön toiminnan rahoittamiseen kohdassa 6.2 tarkoitetulla tavalla velvoittavaa osakesarjaa omistavalla Osakkaalla on oikeus niin halutessaan nimittää yksi (1) varsinainen jäsen. Mikäli kaikki tytäryhtiön koko toiminnan rahoittamiseen velvoittavan osakesarjan osakkeet ovat yhdellä Osakkaalla, on tällä oikeus nimittää kaksi (2) varsinaista jäsentä.
- 3) Yhtiön toimitusjohtaja valitaan tytäryhtiön hallituksen jäseneksi ja hallituksen puheenjohtajaksi.

Tytäryhtiön hallituksen jäsenen nimittänyt Osakas voi vaatia nimittämänsä hallituksen jäsenen erottamista ja Yhtiö tekee Osakkaan vaatimuksesta tätä koskevan päätöksen. Tytäryhtiön hallituksen puheenjohtajan erottamisesta Yhtiön hallituksen on päätettävä yksimielisesti ennen kuin Yhtiö voi osakkeenomistajana tehdä tytäryhtiössä tätä koskevan päätöksen. Selvyyden vuoksi todetaan, että tytäryhtiön hallituksen puheenjohtajan erottaminen tytäryhtiön hallituksesta ei tarkoita henkilön erottamista Yhtiön toimitusjohtajan tehtävistä, ellei Yhtiön hallitus niin päättä.

Konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden hallitusten päätöksentekoa ohjaa Konserniohje. Selvyyden vuoksi todetaan, että Konserniohjeesta huolimatta kunkin tytäryhtiön hallituksella on itsenäinen OYL:n mukainen toimivalta ja vastuu.

7.7. Yleisvelvoite

Osakkaat sitoutuvat itse, asiamiehensä tai edustajansa välityksellä äänestämään ja toimimaan yhtiökokouksessa, hallituksessa ja kaikissa muissa yhteyksissä tavalla, jota tämän Osakassopimuksen noudattaminen edellyttää.

8. VAROJENJAKO

Yhtiön mahdollinen tulos käytetään ensisijaisesti Konsernin toiminnan kehittämiseen. Yhtiön ei ole tarkoitus jakaa osinkoa, mutta se voi tarvittaessa päättää jakaa varoja muilla OYL:n tarkoittamilla tavoilla, esimerkiksi Yhtiön omien osakkeiden hankkimisen yhteydessä.

Mikäli yhtiökokous päättää jakaa varoja, jotka kohdistuvat määrättyyn osakesarjaan, muiden osakesarjojen osakkeilla ei ole oikeutta sanottuun varojenjako.

9. YHTIÖN OSAKKEEN LUOVUTTAMISTA KOSKEVAT RAJOITUKSET

9.1. Osakkeiden luovutustilanteet ja yhtiöjärjestyksen luovutusrajoitukset

Yhtiön yhtiöjärjestyksessä on lunastuslauseke ja suostumuslauseke, joiden tarkoitus on turvata Osapuolia tämän Osakassopimuksen vastaisilta Yhtiön osakkeiden luovutuksilta.

Osakas sitoutuu olemaan myymättä, panttaamatta, siirtämättä tai muutoin luovuttamatta omistamiaan Yhtiön osakkeita suoraan tai välillisesti ilman muiden Osakkaiden etukäteistä kirjallista suostumusta, ellei luovutus tämän Osakassopimuksen mukaan ole nimenomaisesti sallittu.

Osapuolet sitoutuvat siihen, että luovutettaessa osakkeita tämän Osakassopimuksen määräysten mukaisesti yhtiöjärjestyksen lunastuslausekkeeseen ei vedota ja Yhtiön hallitus antaa suostumuksensa Osakkeiden luovutukseen.

Uusiksi osakkaiksi ei voida hyväksyä toimijoita, jotka vaarantavat Yhtiön harjoittaman Horisontaalisen yhteistyön edellytysten täyttymisen.

9.2. Osakkaan irtautuminen

Mikäli Vantaan ratikka ei toteudu, tai Vantaa päättää olla erityisestä perustellusta syystä siirtämättä mitään Vantaan ratikan toteutukseen liittyviä suunnitelmia, muita oikeuksia, velvollisuuksia, varoja tai velkoja raideliikennekonserniin ja Vantaa päättää olla hankkimatta Vantaan ratikan kalustohankintoja kaupunkiliikennekonsernin kautta esimerkiksi tilanteessa, jossa edellä kohdassa 4.4 tarkoitettujen Verohallinnon ennakkoratkaisujen perusteella edellä kuvatuista toimenpiteistä aiheutuisi merkittäviä verokustannuksia, Vantaan ja HSL:n välillä ei saavuteta yhteisymmärrystä Vantaan ratikkaan liittyvien kustannusten jakautumisesta, tai Vantaan ratikan rahoituksesta ei päästä sopimukseen Yhtiön ja Vantaan kaupungin välillä, Vantaan kaupungilla on oikeus irtautua Yhtiön omistuksesta.

Vantaalla on tämän kohdan mukainen irtautumisoikeus Yhtiöstä myös silloin, jos Yhtiö ei käynnistä kohdan 4.3 mukaista konsernirakenteen muodostamista viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun Verohallinto on antanut konsernirakenteen muodostamiseksi tarvittavat Vantaan ratikkaa koskevat ja Vantaan liittymisen mahdollistavat ennakkoratkaisut ja nämä ennakkoratkaisut ovat tulleet lainvoimaisiksi ja Vantaan kaupunki on pyytänyt Yhtiöltä konsernirakenteen muodostamisen käynnistämistä.

Tällöin Yhtiö hankkii Vantaan kaupungin omistamat Yhtiön osakkeet niiden alkuperäisellä merkintahinnalla. Perustajaosakas sitoutuu edustajiensa välityksellä äänestämään ja toimimaan yhtiökokouksessa ja hallituksessa siten, että Yhtiön omien osakkeiden hankkiminen Vantaan kaupungilta voidaan toteuttaa.

Muissa tilanteissa Osapuolet voivat erikseen neuvotella muiden kuin Perustajaosakkaan irtautumisesta Yhtiön toiminnasta siten, että Osakkaan toimintaan liittyvät varat ja velat siirtyvät Osakkaan omistukseen ja Osakas luopuu omistamistaan Yhtiön osakkeista tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen erityisesti huomioon varojen ja velkojen siirtoon ja osakkeiden luovutukseen liittyvät verokustannukset.

10. OSAKKAIDEN VASTUUT

10.1. Siemens-oikeudenkäynti

Kaikki HKL:n ja Länsimetro Oy:n sekä Siemens Osakeyhtiön ja Siemens SAS:n välisestä riita-asiasta mahdollisesti aiheutuvat oikeudet, velvollisuudet ja vastuut, mukaan lukien mahdolliset vahingonkorvausoikeudet, säilyvät Perustajaosakkaalla, eivätkä nämä oikeudet tai velvollisuudet siirry miltään osin Yhtiölle, sen tytäryhtiöille tai muille Osakkaille. Yhtiö sitoutuu kuitenkin osaltaan myötävaikuttamaan kyseisen riita-asian käsittelyyn esimerkiksi antamalla pyydettyessä tarvittavia tietoja.

10.2. Yhtiöittämisjärjestelyn mahdolliset verokustannukset

Perustajaosakas on siirtänyt HKL:n toiminnan (pois lukien metroluiketoiminta) Yhtiölle 1.2.2022 alkaen. Yhtiöittämisen toteuttamisen veroneutraalisuus on varmistettu Verohallinnolta haetuilla ennakkoratkaisuilla. Perustajaosakas vastaa kuitenkin yksin mahdollisista veroseuraamuksista, joita sille, Yhtiölle tai sen tytäryhtiöille aiheutuu HKL:n toiminnan (mukaan lukien myöhemmin siirrettävä metroluiketoiminta) siirtämisestä kaupunkiliikennekonserniin.

10.3. Vastuu Yhtiölle siirretystä liiketoiminnasta

Yhtiölle siirtyy Osakkailta liiketoimintasiirrolla ja myöhemmin erikseen sovittavilla tavoilla seudulliseen raideliikenteeseen liittyviä liiketoimintakokonaisuuksia, varoja ja vastuita. Yhtiön oikeudet, velvollisuudet ja vastuut Yhtiölle siirtyviin varoihin ja velkoihin liittyen sovitaan kyseisiä siirtoja koskeissa apportiomaisuuden luovutussopimuksissa tai muissa luovutussopimuksissa siirtävän Osakkaan ja Yhtiön välillä. Lisäksi tällaisten siirtojen mahdollisista vaikutuksista Yhtiölle liikennöinnistä maksettaviin korvauksiin neuvotellaan HSL:n kanssa ennen luovutussopimusten allekirjoittamista.

Osakkaat kuitenkin sopivat, että kukin Osakas sitoutuu korvaamaan Yhtiölle aiheutuneen vahingon, joka aiheutuu ennen liiketoimintakokonaisuuden tai varojen ja velkojen siirtoa tapahtuneesta siirrettävään omaisuuteen liittyvästä sopimusrikkomuksesta tai muusta ennen liiketoimintakokonaisuuden tai varojen ja velkojen siirtoa tapahtuneesta siirrettävään omaisuuteen liittyvästä Yhtiön vahingonkorvausvelvollisuuden aiheuttavasta tapahtumasta.

11. TIEDONSAANTIOIKEUS

Konserni toimii mahdollisimman avoimesti ja läpinäkyvästi Osakkaina olevia kaupunkeja, HSL:ää ja muita Konsernin sidosryhmiä kohtaan.

Helsingin kaupungin pormestarilla, apulaispormestarilla ja kansliapäälliköllä sekä Vantaan kaupungin kaupunginjohtajalla ja konsernipalvelujohtajalla on oikeus saada kaikki tarvitsemansa Konsernia ja sen toimintaa koskevat tiedot. Tietojensaantioikeutta laajennetaan mahdollisten muiden Osakkaiden viranhaltijoille tarpeen mukaan.

Helsingin ja Vantaan kaupunkien luottamushenkilöillä on oikeus saada yhtiöltä tietoja ja nähtäväkseen asiakirjoja, joita he toimessaan pitävät tarpeellisina. Tietojensaantioikeus ei kuitenkaan koske sellaisia tietoja ja asiakirjoja, jotka viranomaisen asiakirjoina olisivat lain mukaan julkisia salassa pidettäviä.

Osakkailla on rajoittamaton oikeus tutustua Yhtiön kirjanpitoon, sopimuksiin ja muuhun Yhtiön hallussa olevaan, Yhtiötä koskevaan materiaaliin, ja Osakkaiden edustajilla ja asiantuntijoilla on oikeus saada Yhtiön tilintarkastajilta kaikki näiden laatimat muistiot sekä muu haluamansa, Yhtiötä koskeva tieto.

Horisontaaliseen yhteistyöhön sekä HSL:n mahdollisiin kilpailutuksiin liittyvästä HSL:n ja Yhtiön välisestä tietojenvaihdosta ja tiedonsaantioikeudesta sovitaan erikseen Horisontaalista yhteistyötä koskevissa sopimuksissa. Lisäksi Yhtiö tukee HSL:ää sille säädettyjen tehtävien hoitamisessa tarjoamalla läpinäkyvästi tietoa ja asiantuntemusta.

12. IMMATERIAALIOIKEUDET

Yhtiön ja sen tytäryhtiöiden toiminnan yhteydessä syntyneet tai myöhemmin syntyvät (ja myös valmisteluvaiheessa olevat) immateriaalioikeudet sekä tekninen osaaminen ja tietämys (tietotaito) ja kaikki Yhtiön tai sen tytäryhtiöiden toiminnassa tai niiden toimintaan liittyen syntynyt materiaali ja niihin liittyvät oikeudet, siltä osin kuin immateriaalioikeudet ovat syntyneet Osakkaan toiminnan tuloksena, siirretään Yhtiölle, ja Yhtiöllä on täydet oikeudet näiden immateriaalioikeuksien kaupalliseen hyödyntämiseen ja edelleen luovutukseen.

Kaikki immateriaalioikeudet pyritään suojaamaan parhaalla mahdollisella tavalla kohtuullisin kustannuksin. Tämä kohta ei rajaa työntekijöiden lainmukaista oikeutta korvaukseen työsuhdekeksinnöistä.

13. SOPIMUSRIKKOMUKSET

Osapuolet toteavat, että tässä Osakassopimuksessa sovitut ehdot ovat olennaisia ja tärkeitä Yhtiön liiketoiminnan menestyksen turvaamiseksi, ja näiden ehtojen rikkominen aiheuttaisi Yhtiölle ja Osakkailla olennaista taloudellista menetystä.

Tämän Osakassopimuksen olennaisella sopimusrikkomuksella tarkoitetaan sellaista sopimusrikkomusta, jota ei ole korjattu kolmenkymmenen (30) vuorokauden kuluessa toisen Osapuolen tekemästä kirjallisesta ja vaatimuksen perusteet sisältävästä varoituksesta rikkojalle.

Osapuolen, joka olennaisesti rikkoo tätä Sopimusta, on suoritettava toiselle Osapuolelle sopimussakkona 500.000 euroa. Mikäli sopimusrikkomuksella aiheutettu välitön vahinko Osapuolelle on toteennäytettynä tälle Osapuolelle maksettua sopimussakkoa suurempi, on rikkonut Osapuoli lisäksi velvollinen korvaamaan vahinkoa kärsineelle Osapuolelle määrän, joka vastaa aiheutettua vahinkoa sopimussakon ylittävältä osuudelta.

14. MUUT EHDOT

14.1. Voimassaolo

Tämä Osakassopimus tulee voimaan, kun kukin Osapuoli on sen allekirjoittanut ja on voimassa kunkin Osakkaan osalta niin kauan, kun kyseinen Osakas on Yhtiön osakkeenomistaja. Yhtiön osalta tämä Osakassopimus lakkaa olemasta voimassa, kun Osakassopimus on lakannut olemasta voimassa kaikkien Osakkaiden välillä.

Osakassopimuksen vastainen Osakkaiden luovutus ei vapauta luovuttajaa Sopimuksen mukaisista velvoitteista. Osapuolten tarkoituksena tätä Osakassopimusta tehdessä on, että tämä Osakassopimus on voimassa kaikissa tilanteissa siten kuin edellä on kuvattu.

Tämän Osakassopimuksen ehdot, jotka luonteensa vuoksi ovat voimassa senkin jälkeen, kun Osakassopimuksen voimassaolo jonkin Osapuolen suhteen on päättynyt, sitovat Osapuolia vielä sen jälkeen, kun Osapuoli on lakannut olemasta tämän Osakassopimuksen osapuoli. Tällaisia sopimuskohtia ovat muun muassa: kohta 13 (Sopimusrikkomukset), tämä kohta 14.1 (Voimassaolo) ja kohta 15 (Erimielisyydet ja sovellettava laki).

14.2. Muutosten tekeminen

Muutokset tähän Osakassopimukseen on tehtävä kirjallisesti ja kaikkien Osakkaiden yksimielisellä päätöksellä. Suulliset muutokset ovat mitättömiä.

14.3. Tiedoksiannot

Tämän Osakassopimuksen mukaiset ja muut Yhtiöön liittyvät ilmoitukset ja tiedoksiannot voidaan lähettää joko sähköisesti tai postin välityksellä. Ilmoitukset katsotaan asianmukaisesti toimitetuiksi, kun sähköinen viesti on lähetetty tai kun seitsemän päivää on kulunut postitse toimitettavan tiedoksiannon lähettämisestä.

Tähän Osakassopimukseen liittyvät ilmoitukset ja tiedoksiannot on toimitettava seuraavien yhteystietojen mukaisesti:

Helsingin kaupunki

Pohjoisesplanadi 11-13, 00170 Helsinki I PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Vantaan kaupunki

Asematie 7, 01300 Vantaa
kirjaamo@vantaa.fi

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy

PL 55250, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Osapuolet sitoutuvat ilmoittamaan yhteystietojensa muutoksesta välittömästi muille Osapuolille.

14.4. Osakassopimuksen siirtäminen

Tätä Osakassopimusta tai sen mukaisia oikeuksia tai velvollisuuksia ei saa siirtää ilman kaikkien Osapuolten kirjallista suostumusta.

14.5. Osakassopimuksen osittainen pätemättömyys

Mikäli osa tästä Osakassopimuksesta on tai tulee lainsäädännöllisten muutosten takia, viranomaismääräyksellä tai muista syistä pätemättömäksi, on Osakassopimus muilta osin yhä voimassa. Osapuolet sitoutuvat tällöin neuvottelemaan Osakassopimuksen muuttamisesta siten, että Osapuolten alkuperäinen sopimustahto toteutuu mahdollisimman tarkasti.

14.6. Muut sopimukset ja tulkintajärjestys

Tämä Osakassopimus liitteineen käsittää Osapuolten välisen sopimuksen ja yhteisymmärryksen kokonaisuudessaan niiden asioiden osalta, joista tässä Osakassopimuksessa on sovittu. Aiemmat Osapuolten väliset sopimukset tai muut suulliset tai kirjalliset välipuheet ovat mitättömiä, pois lukien muut mahdolliset tässä Osakassopimuksessa mainitut erilliset sitoumukset.

Tätä Osakassopimusta sovelletaan Osapuolten välillä ennen yhtiöjärjestystä ja osakeyhtiölakia, lukuun ottamatta lain pakottavia määräyksiä.

14.7. Osapuolten kustannukset

Kukin Osapuoli vastaa itse tämän Osakassopimuksen syntymiseen ja toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista olivatpa ne mikä laatuksia tai määräisiä hyvänsä.

15. ERIMIELISYYDET JA SOVELLETTAVA LAKI

Tähän Osakassopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Tästä Osakassopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti Osapuolten välisin neuvotteluin. Mikäli Osapuolet eivät saavuta neuvotteluratkaisua, erimielisyys ratkaistaan Yhtiön kotipaikan käräjäoikeudessa.

16. SOPIMUSKAPPALEET JA ALLEKIRJOITUKSET

Tämä Osakassopimus on laadittu kolmena (3) samasanaisena kappaleena, yksi (1) kullekin Osapuolelle.

ALLEKIRJOITUKSET SEURAAVILLA SIVUILLA

HELSINGIN KAUPUNKI

Helsingissä ____ . ____ 2025

Tuula Saxholm

Rahoitusjohtaja

VANTAAN KAUPUNKI

Vantaalla _____._____ 2025

PÄÄKAUPUNKISEUDUN KAUPUNKILIIKENNE OY

Helsingissä _____._____2025

Juha Hakavuori

Toimitusjohtaja